

CM1-06 Value of Eyeglasses - חפץ השוה כסף רק לניזק

Kesubos (Mishnah 109b)

— **If someone went to a faraway land and lost the path to his field** [i.e. the owners of the fields surrounding his would not let him walk through to his field], — **Admon says that he may take the shortest path** against the will of his neighbors. — **But the Chachamim say** — **that he should either purchase a path for one hundred maneh or fly in the air** to his field.

Kesubos (Gemara's conclusion 109b)

— **When [Admon and the Chachamim] disagree,** — **it is in a case where one person bought all the surrounding fields from the four people who had previously owned them after the person in the middle went away to the faraway land.** — **Admon holds that** the one in the middle can say, **“At any rate I have a path through one of the fields that you purchased.”** — **But the Rabbis hold that** the person who purchased the surrounding fields can counter, **If you keep quiet, keep quiet;** — **and if not** [you continue to complain], **I will return the sale documents to their original owners** — **and you will not be able to adjudicate with them.**

Shulchan Aruch (Choshen Mishpat 148:2)

— **Similarly, if one man had four fields that he purchased from those four** who surrounded the field in the middle, — **[the one in the middle] has no rights to a path** through any of those fields.

Nesivos HaMishpat

— **This law is not applicable** — **except where he lost a path in it.** — **That is, the land itself belonged to the other person,** — **only he had an encumbrance and a right on the owner of the land** — **to give him passage...** In that case the original owner is not liable for causing the person in the middle to lose his path, — **for it appears that something that is not worth anything on its own to sell it** — **rather, it is worth something only to that man,**

Erech Shai (386 ותיבות)

— **It is strange to me** — **that just because he cannot take money for it, [the damager] should be exempt.** — **Because he nevertheless caused a damage for what it was worth to [the victim].** — **And he will now have to purchase a path and give money for that right.**

נתיבות המשפט (קמח, א) - וכן מוכח בכתובות דף ל' בתחב לו חבירו, שכתבו התוספות שאינו שוה פרוטה וקשה הא מכל מקום שוה הוא אצל האוכל שאינו נמאס אצלו אלא ודאי כיון שאינו יכול ליקח דמים לא מיקרי בר דמים, והכא נמי אינו שוה רק לבעל הדרך ולכך פטור.

ערך ש"י (שפו, א; וע"ע קהלות יעקב ב"ק סי' מ אות ח) - ואינו ראייה למעיין שם דכל זמן שלא בלעה ולא נהנו מייעו אין לחייבו רק משום מזיק על שלא אהדרה כפרש"י שם, וכיון שנמאס ואינו שוה פרוטה לכהן פטור משום מזיק דעדיין לא נהנה האוכל ואף דשוה פרוטה אצלו מכל מקום לא הזיק לחברו שוה פרוטה, ומזיק אינו חייב רק כשהזיק דבר השוה לניזק שוה פרוטה.

גיטין נג. - תנן הכהנים שפגלו במקדש מזידים חייבין.
רש"י - חייבין לשלם דמיהם לבעלים שהרי צריכין להביא אחרים ואי נמי נדבה היא קשה בעיניו שלא הקריב קרבנו שהרי להביא דורון היה מבקש.

משנה למלך (מעשה הקרבנות טז, ז) - נסתפקתי במי שקנה אתרוג בדמים יקרים מפני חשיבותו ובא אחד וגנבו ממנו ופסלו אי מצי גנב פטר נפשיה בנתינת אתרוג אחר כשר אף שאיננו חשוב כמו האחר משום דאמר ליה אתרוג זה אי לאו משום מצוה אינו שוה כי אם זו... ונראה שיש להביא ראייה לדין זה מההיא דאמרינן בפרק מרובה דף ע"ח בעי רבא הרי עלי עולה והפריש שור ובא אחר וגנב מי פטר גנב נפשיה בכבש לרבנן בעולת העוף לראב"ע... הדר פשוט גנב פטר עצמו בכבש לרבנן בעולת העוף לראב"ע ע"כ. הרי דטענה דבעינא למיעבד מצוה מן המובחר אינה טענה ואם כן בנדון דידן נמי יכול גנב למיפטר נפשיה באתרוג שיוצא בו ידי חובה. אך כד מעיינינן שפיר נראה דלא דמי כלל משום דשאני התם דשור זה שהפריש אין לו דמים... אבל הכא גבי אתרוג מצי למימר הנגזל אנא הוה מזבנינא ליה בדמים יקרים כמו שלקחתי אותו ונמצא שיש כאן חיוב דמים שהפסידו.

מנחת שלמה (סי' קד) - לכן נראה לברר דדבר שהוא ממון ממש לבעליו צריך לשלם לו כמה הוא צריך להוציא כדי לקנות חפץ כזה שהפסידוהו ולא נמדד בכמה יוכל למכור כי אין שיווי החפץ תלוי במכירה... דהתורה אמרה "מכה נפש בהמה ישלמנה" ולשון "ישלמנה" הוא להשלים שתהא לו בהמה אחרת ולא מספיק שישלמו לו כשיעור שהיה מקבל אילו היה מוכר לאחרים... והכא נמי בדרך דמיירי שהוא רק זכות ולא ממון ממש ועבור זכות שאי אפשר למכור אין משלמין, מה שאין כן בדבר שהוא בעלים גמור עליו וכולם קונים פרי כדי ללעסו או נייר כדי לכתוב עליו ודאי שמשלמין הכל גם להנתיבות המשפט.

דברי גאונים (נא, ג) - המזיק לחברו כתבי חידושים שחידש בתורה ולבעלים היה שוה הרבה ולכל העולם אינו שוה כל כך הרבה, אם מחויב לשלם כפי שווין לבעלים או רק כפי שווין לכל העולם. עי' בשו"ת הרד"ם חחו"מ סי' י"ג שמסיק דמה ששוה בעיני הכותב החידושים יותר משוויו לכל העולם לא נחשב כלל לשוה כסף רק הנאה בעלמא שיש לו בהם.

Eyeglasses/easement
Used car/worn clothing
Esrog
Sentimental value
Straight-line depreciation